

Stefan Wesołowski, Henryk Klunder, Helena Bona

Dolice, woj. szczecińskie. Stanowisko 40

Informator Archeologiczny : badania 20, 44-45

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

CHWASZCZYNO, gm. Żukowo
woj. gdańskie
Stanowisko 20

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Aleksandra Szymańska. Finansowało MA w Gdańsku. Drugi sezon badań. Osada grupy kaszubskiej kultury lużyckiej z przełomu epoki brązu i żelaza.

Nawiązano do sondażowych badań z 1982 r. Zbadano przestrzeń o powierzchni 81,75 m². Odkryto 3 jamy, jedna z nich półkolumna posiadała kształt regularnego prostokąta o wymiarach 2,60 x 1,90 m i głębokość 1,05 m. Wypełnisko jej; stanowił brunatny i żółty piasek oraz duża ilość spalonych kawałków drewna. Inwentarz jamy: ceramika, fragment przędzika glinianego, polepa i węgiel drzewny. W pozostałych jamach, jak i warstwie kulturowej wystąpił jedynie materiał ceramiczny.

Dokumentacja i materiał znajdują się w MA w Gdańsku.

Badania będą kontynuowane.

DOBRZEJOWICE, gm. Żukowice
woj. legnickie
Stanowisko 2

patra
neolit

DOLICE
woj. szczecińskie
Stanowisko 40

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Nadodrza
Pracownia Archeologiczna
w Szczecinie

Badania prowadził mgr Stefan Wesolowski przy współdziałaniu mgr. Henryka Kludra i Heleny Bona. Finansował IHKM PAN. Jedenaście sezon badań. Cmentarzysko kultury lużyckiej z IV okresu epoki brązu.

Przystąpiono do rozpoznania północno-zachodniej części cmentarzyska, z którą związany jest jeden z większych kurhanów /nr 7/ wstępnie rozpoznany w 1981 roku. Odwołano do dokumentacji kamienno-ziemne mogiły, aby następnie przejść do przekopania obiektu w jego części zachodniej /tzw. A i D/.

Kurhan nr 7 posiadał płaszcz ziemny przykrywający konstrukcje kamienno-ziemne mogiły. Opisuując najogólniej powyższe konstrukcje możemy tu wyróżnić: a/ krąg kamienny, b/ bruk wewnątrz kręgu, c/ wał kamienno-ziemny pierścieniowatego kształtu usytuowany centralnie. Eksploracja zachodniej połowy kurhanu pozwoliła na rozpoznanie obiektu pod względem zastosowanych form konstrukcyjnych, stratygraficznym, a także oceny funkcji mogiły.

1. Stratygrafia: a/ pierwszy poziom związany z warstwą brunatno-żółtego piasku ze szczątkami organicznymi, stanowił płaszcz ziemny kurhanu /miąższość 0,30-0,40 m/, który przykrywał krąg kamienny i zalegał poza kręgiem. Powstał w ten sposób spłaszczony pagórek w rzucie poziomym kołatego kształtu u podstawy o śr. około 20 metrów; b/ drugi poziom tworzyła warstwa żółtego piasku o miąższości 0,15-0,55 m przewarstwiona brunatnymi warstwami gliny. Warstwa ta zalega bezpośrednio na konstrukcji kamiennej kurhanu przykrywając bruk, wał oraz wnętrze leju powstałego w pierścieniowatym wale.

2. Konstrukcje kamienne zalegające pod powyższymi poziomami ziemnymi: a/ krąg kamienny wielowarstwowy o wysokości 0,60-0,80 m utworzony z dużych głazów; b/ bruk dwu, trzywarstwowy złożony z większych kamieni przewarstwionych żółtym piaskiem; c/ wał kamienno-ziemny w przekroju w przybliżeniu stożkowatego kształtu zbudowany z mniejszych otoczków przewarstwionych żółtym piaskiem. Wysokość wału wynosi od podstawy do szczytu 1,30-1,50 m, a szerokość stopy wału 2,60 m.

3. Lejowate wypełnisko ziemne pierścieniowatego wału: a/ warstwa humusowa o miąższości 0,20 m; b/ warstwa nasypowa żółtego piasku przewarstwiona warstewkami gliny, miąższość warstwy 0,40 m; c/ warstwa popielata o dużym nasyceniu szczątków organicznych, popiołu, nikłych śladów węglików drzewnych, przepalonych kosteczek ludzkich oraz ułamków naczyń. Poza tym przewarstwienia warstewkami brązowej gliny. Lejowate wypełnisko wyeksplorowano tylko częściowo.

4. Warstwy ziemne pod brukiem i wałem: warstwa brązowej gliny o miąższości 0,05-0,20 m z gniazdami występującymi spaleniznami o miąższości 0,05-0,15 m z zawartością przepalonych kosteczek, węglików drzewnych i ułamków naczyń. Opisana warstwa zalegała bezpośrednio pod brukiem i dochodziła częściowo pod wał, a także krąg kurhanu.

Kurhan nr 7 tak pod względem wielkości, jak też formy i zastosowanych konstrukcji nie ma dotychczas swego odpowiednika wśród badanych mogił na stan. 40 i 30. Mogiła ta posiadała płaszcz ziemny, którego podstawę były inne kurhany, tworzący pagórek u podstawy o śr. 20 metrów. Osnowę kurhanu stanowił wieniec /krąg/ kamienny wielowarstwowy, w przybliżeniu w rzucie poziomym kołaty o wymiarach po linii S-N 11,50 m, a W-E 10,80 m. Wieniec powyższy może też być interpretowany pod względem kształtu jako lekki owal z

plaszczynami ściętymi. Pierścieniowaty wał związany z centrum kurhanu o wym. u podstawy 7,46 x 7,50 m, a u szczytu 4,90 x 4,60 m, posiadał ścięte płaszczyzny /w rzucie poziomym ośmiokąt/ z pierścieniowatą koroną. Wał od strony południowej usytuowany jest bezpośrednio przy kręgu kurhanu, natomiast w pozostałych częściach mogiły przestrzeń między kręgiem a wałem wymoszczona jest brukiem. Asymetryczne usytuowanie wału spowodowało powstanie szerszej płaszczyzny bruku od strony północnej. Dotychczasowy etap badań nie pozwala na określenie ostatecznej formy mogiły /np. naśladownictwo kształtu łodzi/ jak też i funkcji. Dane te powinniśmy uzyskać po przebadaniu drugiej połowy kurhanu. Kurhan nr 7, tak ze względu na zastosowane formy konstrukcyjne, monumentalność obiektu, jak i położenie mogiły /kraj cmentarzyska/ niewątpliwie spełniał szczególną funkcję w badanej nekropoli.

Badania prowadzone w północno-zachodniej części stanowiska mają także na celu uchwycenie relacji chronologicznych między kurhanem a grobem płaskim, które zostały stwierdzone w przebadanej systematycznie południowo-zachodniej partii cmentarzyska, a także uzyskania danych co do chronologicznych faz użytkowania nekropoli.

Materiały zabytkowe znajdują się w PASz.

Badania będą kontynuowane.

DUBECZNO, gm. Hańsk
woj. chełmskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Halina Wróbel. Finansowano z problemu RP III 35. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe kultury trzcinieckiej. Osada kultury pucharów lejkowatych.

Stanowisko leży na ulewielkim, płaszczystym cyplu w dolinie rzeczki Krzemianki. Odkryte zostało przez S. Gombą w 1984 r. w trakcie badań AZP.

Badania skoncentrowano głównie na jednym zachowanym do dziś kopcu. Istniejący niegdyś drugi kopiec został zniszczony w latach 60-tych; obecnie na jego miejscu występuje w warstwie humusu współczesnego - już na złożu wtórnym - luźny materiał kultury trzcinieckiej.

Badany kopiec ma średnicę ok. 15 m i wysokość 0,8 m. Wykopy założono w naprzeciwległych ćwiartkach A i C. Pod humusem współczesnym zawierającym liczny materiał pochodzący ze zniszczonego nasypu znajdowała się ciemnoszara, płamista warstwa piasku z domieszką próchnicy oraz węgla drzewnych. Rozmyte, nieregularne i bardzo płytkie plamy węglowe występowały na całej jej przestrzeni, do głęb. około 1 m. W warstwie tej wystąpiły w układzie przemieszonym materiały kultury pucharów lejkowatych oraz kultury trzcinieckiej. Ponadto zachowała się śladowo warstwa kulturowa kultury pucharów lejkowatych. Pod nasypem kopca - już na jego obwodzie - stwierdzono ślad niewielkiego ogniska, bez materiału archeologicznego. W ćwiartce A zaobserwowano na różnych głębokościach kilka miejsc koncentracji materiału ceramicznego kultury trzcinieckiej. Z nasypu kurhanu, aż do głęb. około 1,05 m wydobywano drobne, przepalone kostki zwierzęce, niektóre zabarwione żółonkawo związkami miedzi; takie same kości wystąpiły również w wykopie założonym w odległości 60 m na wschód od kopca - znajdowały się w czystym piasku, razem z materiałem krzemienym oraz ceramiką kultury trzcinieckiej i nie tworzyły skupisk.

Wśród pozyskanych z kurhanu materiałów związanych z kulturą trzciniecką na uwagę zasługuje sierp krzemienisty, niewielka miseczka gliniana oraz przęślik rogaty. Znalezione w kopcu gliniany miniaturowy toporek oraz miniaturowe naczynia zdają się być związane z osadą neolityczną.

Materiały znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS.

Badania będą kontynuowane.

DZIERŻĘCINO, gm. Świdów
woj. kozłowski
Stanowisko 7

patrz
neolit

GODZIESZE MAŁE, gm. Godziesze Wielkie
woj. kaliski
Stanowiska 22 i 23

Muzeum Orlęgo w Ziemi Kaliskiej
w Kaliszu

Badania prowadził mgr L. Ziąbka /przy współpracy mgr. B. Moryniaka na stan. 23/. Finansował WKZ w Kaliszu. Pierwszy sezon badań. Stanowisko 22 - osada ludności kultury trzcinieckiej z II/III okresu epoki brązu. Stanowisko 23 - cmentarzysko ludności kultury trzcinieckiej z II okresu epoki brązu i jama późnośredniowieczna.

Stanowiska położone są w południowo-zachodniej części wsi, po lewej stronie szosy biegnącej z Godziesza Wielkiego do Woli Droszewskiej, na krawędzi małej doliny.